

Războiul Arabo-Izraelian din 1973

I Introducere

Războiul Arab-Izraelian din 1973, conflict armat între Izrael și țările arabe Egipt și Siria, s-a desfășurat în luna octombrie, 1973. Egipt și Siria, au declanșat conflictul pentru a-și recupera teritoriile pe care Izraelul le-a ocupat în “Războiul de 6 zile” din 1967. Deși ambele părți au suferit pierderi grele din războiul din 1973, Izraelul și-a menținut controlul asupra teritoriilor. Deoarece conflictul a început de sâmbătă evreiască Yom Kippur și s-a desfășurat de-a lungul sfintei luni musulmane a Ramadamului, războiul a mai fost numit și Războiul Yom Kippur de către Izraeleni și Războiul Ramadamului sau Războiul din Octombrie de către Arabi.

Deși nu a adus schimbări semnificabile granițelor teritoriilor, războiul din 1973 și consecințele sale au avut efecte numeroase asupra națiunilor participante și asupra relațiilor lor cu marile puteri mondiale. Egiptul a ieșit din Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste (URSS), care i-au furnizat ajutor militar și economic încă din anii '50, și a încheiat strânse relații cu Statele Unite. Siria a ieșit din război, fiind un apărător ferm al drepturilor arabilor și cel mai apropiat aliat al Orientului Mijlociu pentru URSS. În Izrael, războiul a declanșat atitudini dezaprobatore față de conducătorii statelor, care, în cele din urmă, au demisionat. Războiul a semnalat o implicare crescândă a Statelor Unite pentru negocierea și garantarea înțelegerilor arabo-izraeliene. Aceste înțelegeri se accentuau pe returnarea terenurilor stăpânite de izraeleni și controlului arabilor în schimbul recunoașterii de către arabi de securitate.

II Cauzele războiului.

Lungul conflict dintre evrei și arabi privind controlul asupra teritoriului (istoric) Palestina s-a materializat în războaie în anii :1948, 1956 și

1967. Opoziția arabilor față de statul evreu Izrael a inclus și statele vecine arabilor și după 1964, Organizația pentru eliberarea Palestinei, un corp politic preocupat de crearea unui stat pentru arabii paleștieni. În "Războiul de 6 zile" din 1967, Izraelul a obținut controlul asupra peninsulei Sinai și asupra Fâșiei Gaza, stăpânite anterior de Egipt; asupra Înălțimilor Golan, aparținând inițial Siriei; asupra West Bank și Ierusalimului estic administrate inițial de Iordania. Mai târziu, în același an, Națiunile Unite au adoptat o rezoluție cerând retragerea izraelitilor din aceste teritorii în schimbul recunoașterii arabe a independenței Izraelului și a represiunilor au continuat. În 1969, președintele egiptean Gamal Abdel Nasser a lansat o campanie pe Canalul de Suez (un canal artificial între Peninsula Sinai și teritoriul egiptean). Conflictul, care nu s-a materializat într-un război propriu-zis, s-a încheiat în 1970 cu un acord de încetare a focului, propus de Statele Unite.

La începutul anilor '70, succesorul lui Nasser, Anwar al-Sadat, a încercat pe cai diplomatice să determine retragerea izraelitilor, pregătind, în același timp, Egiptul (armata) pentru război. În fiecare an, Națiunile Unite au emis rezoluții cerând izraelitilor să se retragă, iar Statele Unite au avut parte de critici ale comunității internaționale vizând suportul acordat Izraelului. În acest timp, negocierile au continuat. Națiunile Arabe refuzau să negocieze înainte ca Izraelul să se retragă fără garanții pentru pace și securitate, își întăreau pozițiile în teritoriile arabe ocupate.

Nici Statele Unite și nici Izraelul nu credeau că forțele arabe ar putea provoca puterea militară bine-cunoscută a izraelenilor. URSS-ul, care sprijinise națiunile arabe în timpul războiului anterior cu Izraelul și aprovizionase Egiptul cu armament, știa că Egiptul se pregătește de război, dar subestima hotărârea lui Sadat de a folosi o posibilitate armată împotriva Izraelului. Mai mult chiar, nici Washington-ul și nici Moscova nu erau la curent cu diferențele adânci în politica dintre conducătorii egipteni și sirieni. Deci scopul pentru ambii conducători era să-și recâștige teritoriile de la Izrael, Sadat era gata să combine mijloacele armate cu începerea unui proces diplomatic, în timp ce președintele Sirian Hafez-al-Assad nu voia să semneze nici un acord (cu Izraelul) care putea să recunoască legalitatea Izraelului. Sadat, spre deosebire de Assad, era de asemenea gata să îndrepte politica externă cu Egiptul într-o altă direcție decât cea urmărită de URSS, apropiindu-se de cea urmărită de Statele Unite. Lansând presiune economică acasă, Sadat credea că Statele Unite, și URSS-ul, vor ajuta Egiptul mai mult și pe o perioadă mai îndelungată.

În ciuda acestor diferențe, în cele din urmă, nerăbdarea și frustrările reciproce la nivelul statului diplomatic i-au adus pe Sadat și Assad să

planuiasca atacul. Deoarece cei doi conducatori arabi se concentrau mai mult pe propriile interese nationale, decat pe altele probleme arabo-izraelene, ca de exemplu viitorul West Bank-ului si al Ierusalimului sau problema statului Palestinei, ei au omis Iordania si Organizatia pentru Eliberarea Palestinei, din planuirea razboiului.

III Desfasurarea razboiului.

Egiptul si Siria si-au lansat atacul impotriva Izraelului pe 6 octombrie, 1973. Era Yom Kippur, ziua sfanta a anului evreiesc. Avand multi civili inarmati in sinagogi, radioul care emitea, iar oamenii aflandu-se intr-o stare relaxata, Izraelul a fost surprins cu garda in jos de atacurile coordonate. Sursele de informatie izraelite nu au tinut seama de probabilitatea unui atac arab, iar armata izraeliana nu era pregatita pentru un razboi. Armatele lui Sadat au traversat rapid Canalul de Suez. Astfel, Egiptul spargea randul de fortificatii izraeliene aflate de-a lungul malului estic al Canalului, numit linia Bar-Lev, pe care izraelienii il credeau impenetrabil. Egiptul a intarit regiunea pentru a-si apara pozitia. Conscient de puterea limitata a armatei sale in privinta modului de atac, Sadat nu a ordonat o inaintare spre tinal detinut de Izrael in Sinai. Dimpotriva, armatele sale au luat o mica parte din tinal aflat pe intreaga lungime a malului estic al Canalului. Intre timp, fortele siriene avansau in teritoriul Inaltimilor Galon.

In timpul primei saptamani de razboi, si Siria si Egiptul ar fi facut multe ravagii armatei israelene, ar fi putut lua multe teritorii si ar fi putut provoca distrugerii grave centrelor civile israelene. Cu toate acestea, ambele armate nu au putut obtine un avantaj al castigurilor anterioare, asupra lipsei de pregatire israeliana si asupra primelor pierderi ale acestora. Sistemul de comunicare neregulat si lipsit de acuratete dintre Moscova si aceste capitale arabe, a inhibat succesele armate arabe.

Pe la mijlocul lui Octombrie, Israelul si-a mobilizat trupele si a lansat o serie de contraatacuri pe ambele fronturi. In ciuda unor grave pierderi initiale, israelitii au recucerit terenul pe care Siria il capturase si au trecut prin forta dincolo de granitele Siriei, facandu-si curand drum prin artileria Damascului. Intre timp Israelul a lansat o contraofensiva impotriva Egiptului, traversand Canalul de Suez, avansand in Egipt si incojurand Armata a III-a a Egiptului. Pana la sfarsitul razboiului, fortele israelene au avansat pana la 100 km de Cairo si 40 km de Damasc. Cu toate acestea, Israelul n-a considerat necesar din punct de vedere politic sa ocupe cele doua capitale arabe.

IV Incetarea focului si retaragerea.

Starea precara in care se aflau armatele arabe au grabit incheierea razboiului. A incurajat de asemenea de asemenea interventia imediata a Statelor Unite, acer au furinzat arme Israelului in timpul razboiului, si Uniunii Sovietice, care au aprovizionat fortele arabe. Amenintarea Israelului de a eradica armata a III-a a Egiptului l-a convins pe secretarul de stat al Statelor Unite, Henry Kissinger sa viziteze Moscova pentru a negocia un acord de incetare a focului cu comandantul sovietic Leonid Brejnev. Pe 23 octombrie, Natiunile Unite au aprobat rezolutia, ceea ce ducea la negocieri intre israeliti si arabi.

Si Israelul si Egiptul au incalcat termeni de incetare a focului, iar Israelul si-a continuat incercuirea Armatei a III-a egiptene. Brejnev, vaznd intr-o victorie a Egiptului o posibila destabilizare a guvernului lui Sadat, a sugerat indiscutiile cu presedintele Statelor Unite, Richard Nixon, ca un esec al actinilor armate ale Israelului ar determina un raspuns sovietic, incluzand interventia in favoarea salvarii Armatei a III-a. La raspuns, Kissinger a cerut si a primit totodata permisiunea lui Noxon de a pune trupele americane in alerta nucleara. Si sovieticii si americanii s-au retras aproape emidiat dintr-o confruntare. Incetarea focului a avut loc pe 25 octimbrrie.

Dorinta Israelului de a i se returna prizonierii de razboi cu existenta precara a Armatei a III-a a Egiptului au grabit discutiile la nivel militar intre Israel si Egipt. Aceste tratatine au avut loc la kilometrul 101 pe drumul Cairo-Suez din 28 octombrie pana pe la sfarsitul noiembrie. Kissinger, dorind o participare mai mare a americanilor, a angajat o Conferinta de pace a Orintului Mijlociu, avand Statele Unite si Uniunea Sovieticad drept copresedinti, pentru a continua negocierile. Desi a participat si Iordanul, Siria a renuntatsa participe, air Organizatia de Eliberare a Palestinei nu a fost invitata. Dupa 2 zile de negocieri publice, conferinta a fost suspendata si nu a mai reusit sa se reuneasca.

In urmatorii 2 ani, Kissinger a folosit o tehnica de negociere numita "politica suveicii ", zburand inspre si dinspre capitale arabe si Israel, si comportandu-se ca un mediato. Aceasta tehnica a dus la primul acord de dezarmare egipto-israelene, cerand retragerea Israelului dincolo de Canalul de Suez si instaurarea in ianuarie 1974 a unei forte de instaurare a pacii in zona Canalului. (Forta Ntiunilor Unite fusese instaurata dupa razboiul din 1956si a durat pana in 1967). In mai 1974, Siria si Israelul, cu ajutorul lui Kissinger a concluzionat un acord de dezarmare prin care Israelul returna Siriei teritoriul capturat in razboiul din 1973, impreuna cu orasul Al

Qunaytrah din regiunea Golan. Au stabilit deasemenea o zona a Natiunilor Unite, fortele israelite si cele siriene in Golan. Un al doilea acord egipto-israelian a fost incheiat in septembrie 1975.

V Consecintele razboiului.

Desi razboiul nu a pretins concesii teritoriale, a avut multe efecte la un nivel mult mai inalt si complex al conflictului arabo-israelian. In timp ce pierdele arabe erau de departe mai mari decat cele ale israelitilor, ambele parti au pretins victoria. Fortele arabe dovedisera ca pot lansa cu succes un atac coordonat . Cu castigurile initiale,ei au scufundat din temelii mitul invicibilitatii israelitilor care dura din razboiul din 1967. Intre timp, in ciuda unor pierderi semnificante, Israelul s-a regrupat cu succes in cateva zile, imprejurand fortele arabe inapoi, dincolo de granitele din 1967.

In timp ce razboiul nu a afectat relatiile de alinta dintre Siria si Uniunea Sovietica si a opus mai mult Siria si Statele Unite, Israelul, a initiat totusi schimbari drastice in relatiile extreme ale Egiptului. Noua relatie pe care Kissinger incepuse s-o lege cu Sadat a redus influenta sovieticilor asupra Egiptului si a adus tara mai aproape de Statele Unite. Fiecare acord incheat cu succes, genera incredere intre Israel si Egipt. Fiecare dintre aceste realizari stabilea o fundatie la tratatul de pace dintre Egipt si Israel din 1973. Cu toate acestea, relatiile imbunatatite ale Egiptului cu Statele Unite si cu Israelul au adus la repararea si izolarea de afacirile inter-arabe din anii '80. Intre timp, succesul diplomatic al Statelor Unite in perioada de dupa razboi le-au preferat ca mediator, confident si girant diplomatic al arabilor si israelitilor de asemenea in viitoarele negocieri.

Razboiul din 1973 a mai marcat si prima intrebuintare cu succes a petrolului ca arma politica in conflictul arabo-israelian. Din octombrie 1973 pana in noiembrie 1974, tarile arabe producatoare de petrol catre natinunile occidentale prietene ci Israelul, determinand cauze de gazolina/benzina si crestere ale preturilor la petrol. Embargoul a avut, in special, un efect negativ asupra economiei Statelor Unite.

In final, razboiul a produs probleme interne si in Israel. Lipsa de pregatire militara aisraelitilor a pus problema competentei conducatorilor. Rezultatele investigarilor are au urmat au foat extrem de critice privind armata, ducand la demisia primului ministru Golda Meir si a ministrului apararii Mosshe Dayan.

Bibloografie :

Altavista
Encarta